

ת"פ 39936/05/21 - מדינת ישראל-פמ"ד נגד י' ג'

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 39936-05-21 מדינת ישראל נ' י'(עציר)
תיק חיצוני: 2645/2021

בפני כבוד השופט יובל ליבדרו
המאשימה:
מדינת ישראל-פמ"ד
ע"י ב"כ עו"ד נועה שוקר
נגד
הנאשם:
י' ג'
ע"י ב"כ עו"ד שלמה פצ'בסקי

גזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע על-פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן (להלן: "כתב האישום") בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 333 בנסיבות 335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. במסגרת ההסדר הגיעו הצדדים להסכמה חלקית לעניין העונש לפיה המאשימה תעתור לעונש של שלוש שנות מאסר וחצי, מאסר מותנה, קנס ופיצוי למתלונן בעוד שההגנה תטען לעונש באופן חופשי.

כתב האישום

3. מעובדות כתב האישום עולה כי לאחר סגירת ההוסטל בו התגורר הנאשם, עבר הוא להתגורר בדירה אחרת בדיוור מוגן לפגועי נפש באשדוד, וזאת כחודש לפני יום 11.5.2021. באותה עת התגוררו בדירה שלושה דיירים נוספים כשלכל אחד מדיירי הדירה היה חדר משלו. הדיירים התנהלו באופן עצמאי והודרכו על-ידי מדריך ועובדת סוציאלית שלא נכחו בדירה באופן קבוע. ביום 11.5.2021 בשעה 08:30 לערך נכחו בדירה הנאשם ושני דיירים נוספים - המתלונן ו-א' ב'. במועד הנ"ל הכין המתלונן קפה לעצמו, לשם כך העיר את א' ב' וביקש ממנו חלב. הנאשם שהבחין בכך צעק למתלונן "למה אתה מעיר אותו בשש בבוקר?" או דברים דומים לכך. המתלונן בתגובה אמר לנאשם שיתעסק בעניינים שלו ולאחר מכן נכנס לחדרו, נשכב על מיטתו וצפה הטלוויזיה. סמוך לאחר מכן נכנס הנאשם למטבח נטל משם סכין גדולה (להלן: "הסכין"), נכנס במהירות לחדר המתלונן כשבידו הסכין, התנפל על המתלונן והחל לדקור אותו באמצעות הסכין פעם אחר פעם בבטנו, בחזהו, בגבו ובירכו. מיד לאחר מכן יצא הנאשם מחדר המתלונן כשהסכין המגואלת בדם בידו, נעל את דלת החדר במנעול כשהוא מותיר את המתלונן בחדר כשהוא פצוע ומדמם. לאחר מכן נכנס הנאשם אל המטבח ושטף את

הדם מהסכין. א' ב' פתח את דלת חדרו של המתלון באמצעות מפתח והזעיק לדירה את כוחות ההצלה שפינו את המתלון לבית החולים עם פצעי דקירה שחלקם חדרו לאיברים פנימיים. למתלון נגרמו כתוצאה מהדקירות שני פצעי דקירה בבית חזה שמאל עם חיתוך של הצלעות, פצע בבית חזה מימין ללא חדירה לבית החזה, שני חתכים בגובה הטבור-אבסרציה של מעי דק, סרעפת שמאלית קרועה באורך שני ס"מ, לסרציה באזור גוף הקיבה, פצע באזור התריסרון, לסרציה באונה השמאלית של הכבד, דימום במעי הויאבלי, מספר חורים באזור מעי דק סופי וחתך בירך שמאל עם חדירה עמוקה ופגיעה בשריר. המתלון עבר ניתוח בהרדמה כללית לעצירת מקורות הדימום והזיהום ותיקונם במסגרתו קיבל המתלון עירוי מוצרי דם, תוקנו קרעים בטחול, בסרעפת, בכבד ובחלק מהמעיים בוצעה כריתה והוכנס נקז חזה בשל הדקירה בחזה. המתלון אושפז ושוחרר רק ביום 18.5.2021.

ראיות לעונש

תסקיר נפגע עבירה

4. מהתסקיר עולה כי המתלון בן 57, מאובחן כחולה סכיזופרניה לדבריו מגיל 34, מוכר עם נכות נפשית ומתקיים מקצבת נכות של המוסד לביטוח לאומי, עבד לסירוגין במסגרות שיקומיות מוגנות לפרקי זמן קצרים ואף היה זכאי לסל שיקום.

המתלון נמצא בקשר קבוע עם פסיכיאטר ונוטל טיפול תרופתי לייצוב מצבו הנפשי ולהפחתת תסמיני חרדה. מסיכום רפואי של המרפאה לבריאות הנפש עולה כי זה מתלון על פחד, חרדה, פגיעה תפקודית, זיכרונות קשים, פגיעה במוטיבציה, עייפות כרונית וחוסר הנאה מהחיים. מהסיכום הרפואי עלה כי הוא סובל מסכיזופרניה ומפוסט טראומה, ללא תכנים פסיכוטטיים פעילים וללא סימני מסוכנות פיזית מיידית.

המתלון תיאר יחסים מתוחים בין הנאשם לשאר הדיירים בדירה על רקע אי עמידה של הנאשם בכללי הדיור המשותפים. המתלון תיאר את פגיעת הנאשם בו כקשה, אכזרית, פתאומית, סתמית, חדה ומהירה, מבלי שהייתה לו יכולת להגן על עצמו או לגרום לנאשם להפסיק את הפגיעה בו למרות זעקות הכאב. המתלון הוסיף כי חש שחיי עומדים להסתיים, התקשה להאמין שחיו ניצלו וכי אף לאחר הניתוח קונן בו החשש שלא ישרוד את הפציעה.

ביחס לפגיעה, המתלון מסר כי הוא חש עייפות, קוצר נשימה שמלווה כל מאמץ וצלקות שמנכחות את הפגיעה ופוגעות בביטחונו העצמי. במישור הנפשי מסר כי בעבר ניהל אורח חיים חיוני ופעיל והצליח להתמודד עם המורכבות של מצבו הנפשי אך לאחר הפגיעה הוא חש תחושת אדישות לסביבתו, מסתגר בביתו, אינו עובד ונעדר מוטיבציה לפעול לקידומו ולשיקומו.

עורכת התסקיר התרשמה מתמונת נזק קשה וחמורה שמשמעותה עבור המתלון, המתמודד עם מורכבות נפשית ומנסה לשמור על איזון מצבו הנפשי ועל תפקוד יציב, היא גדולה.

כן מסרה כי מדובר בנזקים מורכבים על רקע הפרת האיזון שהצליח המתלון לייצר לעצמו ועל רמיסת תחושת

ההישגיות אותה חווה סביב יכולתו לנהל אורח חיים תקין לצד מחלת הנפש, כי הוא מתקשה לספק את צרכיו הבסיסיים הקיומיים, כי נאלץ לפנות לסיוע כלכלי של עמותות או של אחיו לצרכי קיום בסיסיים, כי איבד את תחושת הביטחון והמוגנות, כי חש חוסר אמון לסביבתו, כי איבד את תחושת השליטה שהצליח לייצר לעצמו על רקע מחלתו, כי חש חוסר סובלנות, מצב רוח דכאוני ונטייה לעצבנות. לצד הטיפול התרופתי שמקבל נפגע העבירה הוא מלווה על-ידי עובדת סוציאלית ששיתפה כי לה התרשמות דומה בדבר השלכות הפגיעה על המתלונן.

על רקע האמור, ועל מנת לסייע למתלונן לקבל הכרה חברתית ומשפטית בפגיעה שפגע בו הנאשם ובכדי לקבל מענה טיפולי, עורכת התסקיר המליצה להשית על הנאשם עונש של פיצוי כספי משמעותי.

5. ב"כ הנאשם הגיש אסופת מסמכים רפואיים (נ/1) בעניינו של הנאשם מהתיק הרפואי שלו בשב"ס, שרובם ככולם מתייחסים למצבו הנפשי.

כאן המקום להבהיר, כי בעת הצגת ההסדר הוסכם בין הצדדים כי הנאשם לא יוכל לטעון לקיומו של סייג אי שפיות הדעת או לקיומה של נסיבה של קרבה לסייג זה. המסמכים הרפואיים הוגשו אפוא לשם הצגת נסיבותיו האישיות של הנאשם.

מחוות דעת פסיכיאטר של ד"ר כמין (כלא שקמה) מיום 18.5.2021 עלה כי הנאשם יליד 1981, רווק ללא ילדים. הנאשם עבר מספר רב של דירות במסגרת דיר מוגן, סובל מסכיזופרניה, מטופל בטיפול תרופתי ומסכים להמשיך ולקבל טיפול תרופתי, שולל שימוש בסמים ואלכוהול, שיתף על ניסיון אובדני מלפני 3 שנים. עוד עולה מחוות הדעת כי הנאשם אינו מעוניין באשפוז, כי שיתוף הפעולה שלו לקוי, כי נצפה אי שקט פסיכומטורי קל, כי הוא מבטא מחשבות שווא של גדלות, כי הוא שולל כוונות אובדניות, כי הוא בעל שיפוט ותובנה לקויים וכי קיים חשד למצב פסיכוטי. הובא לבדיקה בשל חשד למעורבות באירוע אלים במעצר אותו שולל.

הפסיכיאטר המליץ על השגחה ברמה ב' ומעקב פסיכיאטרי לצד טיפול תרופתי ושיחות עו"ס.

מחוות דעת פסיכיאטר נוספת, של ד"ר גריסריו (כלא אלה) מיום 14.7.2021 עולה כי הנאשם נמצא במצב פסיכוטי קבוע רוב הזמן עם תקופות שפחות מרגיש, כי הוא לא רגוע ונמצא במצב רוח משתנה, חושד שרוצים לפגוע בו, סובל ממחשבות שווא של רדיפה ומהזיות שמיעה ללא פוקדנות לתקוף אלא להגנה עצמית. עוד עולה כי הנאשם שולל אפשרות לפגוע בעצמו נראה כי קיים סיכון לפגיעה בזולת. הפסיכיאטר המליץ על המשך השגחה רמה ב' לצד המשך טיפול תרופתי.

טיעוני הצדדים

6. **המאשימה** טענה לעונש בכתב והשלימה טיעוניה על-פה. המאשימה טענה כי לנוכח אופי הסדר הטיעון בתיק זה אין היא עותרת למתחם עונש הולם, הגם שצינה כי לו הייתה עותרת למתחם שכזה הייתה עותרת למתחם שנע בין שלוש לחמש שנות מאסר. המאשימה עתרה בהתאם להסדר לעונש של שלוש שנות מאסר וחצי, מאסר מותנה ופיצוי למתלונן.

המאשימה התייחסה בטיעוניה לערכים המוגנים שנפגעו; למידת הפגיעה הגבוהה בהם; לנסיבות ביצוע העבירה לרבות לחלקו הבלעדי והמלא של הנאשם בביצוע העבירה, לנזקים הרבים שנגרמו למתלונן, לנזקים שעלולים היו להיגרם לו ולסיבה הסתמית שבעטיה ביצע את העבירה. המאשימה הפנתה גם לענישה הנוהגת בעבירות מעין אלו ולתסקיר נפגע העבירה לשם תמיכה בעמדתה העונשית.

7. **ב"כ הנאשם** טען כי מתחם העונש ההולם נע בין שנת מאסר וחצי לשלוש שנות מאסר וחצי. ב"כ הנאשם עתר לעונש של שנת מאסר וחצי, מאסר מותנה ופיצוי, אך עתר לכך שזה יהיה מידתי לנוכח מצבו הכלכלי של הנאשם.

ב"כ הנאשם טען כי מתחם העונש ההולם לו עתרה המאשימה אינו תואם את הפסיקה שהיא עצמה צרפה, משום שבמרביתה נקבע מתחם עונש הולם שנע בין 24 חודשי מאסר ל-5 שנות מאסר.

ב"כ הנאשם הפנה בטיעונו לנסיבות חייו המורכבות של הנאשם, שהיה בן 40 בעת האירוע, לעובדה כי גדל במשפחה נורמטיבית שהתפרקה כתוצאה מפטירת האם ופגיעה קשה באחיו בשל שריפה שפרצה בבית בו התגוררו, כי הוא שרת שירות צבאי מלא ביחידה קרבית ואף עשה שירות מילואים, כי ניהל אורח חיים נורמטיבי לחלוטין עד שחלה במחלת הסכיזופרניה ממנה הוא סובל שנים רבות בעטיה התגורר בהוסטלים ובדירור מוגן בשנים האחרונות.

ב"כ הנאשם הרחיב בטיעונו בעניין מצבו הנפשי של הנאשם וטען שמהמסמכים הרפואיים שהוגשו עולה כי הנאשם מצוי במצב פסיכוכי כרוני ברמות ברמה כזו או אחרת על אף שהוא נוטל טיפול תרופתי. כן ציין, כי הנאשם אושפז בעבר פעמים רבות, גם לאחר ניסיון אובדני שביצע לפני כשלוש שנים.

ב"כ הנאשם הפנה להודאת הנאשם, לחיסכון בזמן שיפוטי וללקיחת האחריות על מעשיו. ב"כ הנאשם הוסיף כי הנאשם מביע חרטה עמוקה ומצר על מעשיו שבוצעו מבלי שקדם להם סכסוך עם המתלונן. כן הוסיף שיש לתת משקל לקושי של הנאשם במאסר על רקע מצבו הנפשי.

ב"כ הנאשם צרף כאמור מסמכים רפואיים משב"ס (נ/1), קטעי עיתונות על אודות השריפה שפרצה בבית משפחת הנאשם (נ/2), צילומים של הנאשם מהשירות הצבאי (נ/3) ופסיקה לתמיכה בעמדתו העונשית.

8. **הנאשם** אמר את דברו. הנאשם מסר כי לא ישן שלושה ימים לאחר המקרה, כי רק לאחר שהתייצב מצבו בעקבות נטילת תרופות "נפל לו האסימון" מדוע הוא הגיע לכלא ואז הוא הבין את חומרת מעשיו. הנאשם הביע צער על מעשיו והוסיף שאליו אינה מאפיינת אותו, כי הוא מבקש מחילה, כי ניסה ליצור קשר עם העובדת סוציאלית של המתלונן ולבקש ממנו סליחה אך נאמר לו שזה בלתי אפשרי.

הנאשם מסר כי הוא בקשר עם אביו שנמצא במצב קשה ועם אחיו שנשרף בתאונה, והוסיף כי הגם שאלו לא מבקרים אותו הם "מפקידים לו קנטינה".

דין והכרעה

9. הצדדים בענייננו הציגו הסדר מסוג "הסדר טווח" במסגרתו המאשימה הגבילה את טיעוניה לעונש של שלוש שנות מאסר וחצי בעוד שב"כ הנאשם טען באופן חופשי, ועתר לעונש של שנת מאסר וחצי.

בפסיקת בית המשפט העליון קיימות גישות שונות ביחס לשאלה האם במסגרת הסדר שכזה פטור בית המשפט מחובתו לקבוע מתחם עונש הולם. מחד, קיימת גישה לפיה קביעת מתחם עונש הולם על-ידי בית המשפט היא אמירה נורמטיבית של בית המשפט אשר צריכה להיאמר ללא קשר להסדר שבין הצדדים. מאידך, קיימת גישה לפיה בנסיבות דומות, של הסדרים "סגורים" או "הסדרי טווח", אין מקום לקביעת מתחמי עונש הולם. לעניין הגישות השונות ראו למשל ע"פ 8109/15 **אביטן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 09.06.2016), פסקה 8.

לצד אלה, קיימת גם גישת ביניים לפיה במקרה שכזה אין צורך בהרחבה ובפירוט של מתחם העונש ההולם. צורך שכזה יכול לקום בעיקר עת מוצא בית המשפט להטיל עונש שנמצא מחוץ לטווח המוסכם. בעניין זה ראו למשל ע"פ 6943/16 **גלקין נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.01.2018), פסקה 3.

לנוכח אופיו של ההסדר בענייננו, ולנוכח העובדה שהעונש שאותו מצאתי להטיל על הנאשם נמצא בתוך טווח הטיעון המוסכם של הצדדים, מצאתי שאין הכרח לשרטט במדויק את גבולות מתחם העונש ההולם בענייננו. אחר כל זאת, פטור בלא כלום אי אפשר, וכדי להבין את מסקנתי בדבר העונש הראוי לנאשם, מצאתי לעמוד גם על השיקולים שמגבשים על דרך כלל את מתחם העונש ההולם.

10. הנאשם פגע בערכים מוגנים של שמירה על בטחונו, בריאותו, שלמות גופו, כבודו ושלוותו של אדם.

11. בית המשפט העליון התייחס לא אחת לחומרה היתרה של תופעת האלימות הפושה ופוגעת בכל חלקה טובה בחברה בישראל ולצורך בהטלת עונשים מרתיעים על הנוקטים באלימות לצורך פתרון סכסוכים. כך למשל בע"פ 7069/20 **אבוחדיר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 11.2.2021), פסקה 9:

"לא אחת עמד בית משפט זה על החומרה היתרה שבעבירות אלימות בכלל, ובעבירה של חבלה בכוונה מחמירה בפרט, לאור הפגיעה הקשה בזכותו של אדם לשלמות גופו, בכבודו העצמי, ובתחושת הביטחון האישי שלו...לא זו בלבד, אלא יש ליתן ביטוי לחומרה שיש לראות בהתנהגות אלימה אשר באה כניסיון לפתירת סכסוכים. בהתאם, ראוי להטיל ענישה ממשית ומוחשית, המרתיעה את הציבור מפני נקיטת אמצעים בדרכים אלימות על פני ההליכה בדרך הנועם והשלום..."

על התגובה העונשית הנדרשת לשם התמודדות עם "תת-תרבות הסכין" ראו למשל ע"פ 259/97 **סובחי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.4.1998):

"נוהגם של מיקצת אנשים ליישב חילוקי-דעות ביניהם במוטות ברזל, בקרשים ובסכינים, נוהג מגונה הוא. ראוי הוא לתגובה קשה של בתי-המשפט. תת-תרבות הסכין, כפי שאמרנו לא אחת, דינה כי תיעקר, והעושים יענשו בכל חומרת הדין."

12. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בענייננו היא גבוהה.

הנאשם תקף את המתלון (שניהם פגועי נפש המתגוררים בדירה בדור מוגן לפגועי נפש) בהפתעה לאחר חילופי דברים ביניהם כשהוא נכנס לחדרו של המתלון עם סכין, שעה שזה שכב במיטתו, דקר אותו פעמים רבות בגופו באופן קשה וגרם לו לנזק גופני משמעותי, ונדמה כי רק בשל ערנות הדייר הנוסף בדירה שהזעיק את כוחות ההצלה נמנע אסון גדול יותר. מעבר לנזק הרפואי המשמעותי שנגרם למתלון, שביטוי לו ניתן לראות במסמכים הרפואיים שהוגשו (ת/1), קשה להפריז גם בנזק הנפשי שנגרם לו, וביטוי לנזק זה ניתן לראות בתסקיר נפגע העבירה שהוגש.

13. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה נתתי משקל לשימוש בנשק קר-סכין; לכך שהנאשם הלך לחדרו של המתלון כשהוא כבר מצויד בסכין; לכך שהנאשם דקר המתלון מספר פעמים; לתקיפת המתלון בעודו שוכב במיטתו; למקומות הרגישים בגוף אליו כוונה הפגיעה (בבטן, בחזה, בגבו ובירכו); לנזק הגופני הקשה שנגרם למתלון ואשר הצריך בין היתר ניתוח ואשפוז ממושך; לנזק הנפשי שנגרם למתלון; לסיבה הסתמית בעטיה הותקף המתלון; לאכזריות ואופי האלימות של הנאשם; להתנהלות הנאשם לאחר מעשה האלימות, היינו לכך שלא רק שלא הזעיק את שירותי ההצלה אלא גם נעל את חדרו של המתלון והתפנה לשטוף הסכין; לפוטנציאל הנזק הקטלני שעלול היה להיגרם כתוצאה מהתקיפה ולחלקו הבלעדי של הנאשם בתקיפה.

14. מנעד הענישה בעבירות אלימות הוא רחב והוא תלוי נסיבות ה"עושה" לרבות גילו, עברו הפלילי, השתלבותו בהליך טיפולי ומידת ההצלחה בהליך זה כמו גם בנסיבות ה"מעשה" לרבות אופי האלימות, משכה, תוצאותיה, הסיבה בגינה הופעלה האלימות, האם נעשה שימוש בנשק קר או חם, האם מדובר באירוע מתוכנן או ספונטני, האם קדמה לכך התגרות מצד המותקף, הנזק הגופני והנפשי שנגרם וכיוצא בנסיבות המשפיעות על מידת העונש.

ביחס למדיניות הענישה בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות הבהיר בית המשפט העליון בע"פ 7475/14 מאדי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.12.2014), פסקה 13 כי:

"כנקודתמוצאלדיןישראלשולבו להגישכהעבירהשהבורשהמערער חבלהחמורהבנסיבותמחמירות,לפי סעיף 333 לחוק העונשין ביחדעםסעיף 335(א)(1) לחוק הינהעבירתאלימותחמורהשהעונשהמירביהקבועבצידהינו שנותמאסרבפועל.בפסיקתביתמשפטזהניכרתבשניםהאחרונותמגמהברורהשלחמורהבענישהבע בירותאלימותבאופןכלליובעבירתהחבלהחמורהבנסיבותמחמירותבאופןספציפי...לפיכנקבעכי ככללענישהזוצריכהלכלולרכיבמשמעותישלמאסרבפועלמאחוריסורגובריח..."

בע"פ 6636/09 וואסה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 26.4.2010) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמורות והותיר על כנו עונש של 4 שנות מאסר. במקרה זה התערב הנאשם בוויכוח שפרץ בין חברו למתלון במהלכו שלף סכין ודקר את המתלון מספר דקירות בפלג גופו העליון. כתוצאה מכך נזקק המתלון להתערבות כירורגית ואשפוז למשך ספר ימים.

בע"פ 1929/12 **מדינת ישראל נ' מחאמיד** (פורסם בנבו, 24.4.2012) דחה בית המשפט העליון את ערעור הנאשם על חומרת העונש וקיבל את ערעור המאשימה על קולת העונש שהטיל בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והמיר את עונשו ל-36 חודשי מאסר חלף 24 חודשי מאסר שהוטלו עליו. במקרה זה דקר הנאשם בעקבות וויכוח בינו לשני מבליים אחרים במועדון את אחד מהמבליים בחזהו. כתוצאה מהפגיעה נאלץ המתלונן לעבור הליכים רפואיים קשים ונותרה לו נכות.

בע"פ 8074/21 **גמליאל נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.01.2022) קיבל בית המשפט העליון באופן חלקי את ערעורו של נאשם שהורשע בגרימת חבלה בנסיבות מחמירות והמיר את עונשו ל-26 חודשי מאסר חלף 34 חודשי מאסר שהטיל עליו בית המשפט המחוזי מתוך התחשבות בתחילתו של הליך השיקום שעבר ובמוטיבציה להמשיך בטיפול, בנסיבותיו המשפחתיות ובתשלום הפיצויים במלואם. במקרה זה לאחר דין ודברים בין הנאשם למתלונן נטל הנאשם סכין מטבח ויצא מדירתו למבואה בה היה המתלונן, ולאחר עימות מסוים בין השניים דקר הנאשם את המתלונן בבטנו ובכתפו, חתך אותו בכף ידו ונשך את בנו של המתלונן שניסה להוציא הסכין מידו של הנאשם. כתוצאה מכך נזקק המתלונן לניתוח במהלכו בוצעה כריתה חלקית של המעי הגס.

בע"פ 3249/19 **פיסהיי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 5.8.2019) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והותיר על כנו עונש של 24 חודשי מאסר. במקרה זה, במהלך וויכוח בין הנאשם למתלונן ודחיפות הדדיות במהלכן נפל הנאשם לרצפה, עזב הנאשם את המקום. בהמשך שב הנאשם למקום כשהוא מצויד בסכין ודקר את המתלונן בידו השמאלית וגרם למתלונן חתך עמוק ונזק עצבי בידו השמאלית והוא אושפז בבית חולים במשך 14 ימים, במהלכם נזקק לניתוח. בית המשפט העליון הדגיש כי השימוש בסכין במהלך תקיפה מהווה "מכפיל כח" לפוטנציאל הנזק שעלול להיגרם.

עיינתי בפסיקה שצרפו הצדדים שאל חלקה את אתיחס להלן. מטבע הדברים צרף כל צד פסיקה התומכת בעמדתו העונשית ולהלן אתיחס לחלקה.

בע"פ 2037/13 **מחאגנה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 26.6.2013), דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של חבלה חמורה, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והחזקת סכין והותיר על כנו עונש של 30 חודשי מאסר. במקרה זה לאחר חילופי דברים בין הנאשם למתלונן זרק הנאשם אבן לעבר המתלונן שפגעה בעצמה באפו ותקף אותו במכות אגרופ לפניו. בהמשך, במועד אחר, לאחר שראה את המתלונן ברחובה של עיר, יצא הנאשם מרכבו תקף את המתלונן ודקר אותו בסכין. במקרה זה אמנם הנאשם הורשע בעבירות נוספות והתקיפה של המתלונן הייתה בשתי הזדמנויות, ואולם אירוע הדקירה באותו מקרה, על תוצאותיו, היה פחות חמור מזה אשר בענייננו.

בע"פ 935/14 אוסטרוביץ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 30.11.2014), אותו צרפה המאשימה, דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והותיר על כנו עונש של 50 חודשי מאסר. במקרה זה לאחר דין ודברים בין הנאשם למתלונן שלף הנאשם שתי סכיני מטבח שהיו חבויות מתחת לחולצתו והזהיר את המתלונן שיצא את הבית. בשלב מסוים לאחר שהמתלונן חזר אל הבית דקר אותו הנאשם וגם לו לחתכים ביד, בכתף שמאל ובהמשך לדקירה עמוקה בשכם. במקרה זה להבדיל מעניינו, לנאשם היה עבר פלילי מכביד והוא אף סירב להשתלב בתכנית טיפולית שהוצעה לו.

בת"פ (מחוז- ב"ש) 44955-09-15 מדינת ישראל נ' אסד (פורסם בנבו, 23.2.2017), אותו צרף ב"כ הנאשם, גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירות של גרימת חבלה בנסיבות מחמירות והחזקת סכין עונש של 30 חודשי מאסר. במקרה זה בעקבות ויכוח מילולי בין הנאשם למתלונן דקר הנאשם את המתלונן בחזה שמאל וחתך אותו מספר פעמים בגבו בצווארו ובידיו. ערעור שהגיש הנאשם לבית המשפט העליון נדחה (ע"פ 3149/17 יונס אסד נ' מדינת ישראל, 2.8.2017). יצוין, כי במקרה זה הנזק הפיזי שנגרם למתלונן כתוצאה מהדקירות היה פחות חמור מהנזק שנגרם בעניינו אך מאידך לנאשם שם היה עבר פלילי.

בע"פ 479/21 עטילה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 26.8.2021), אותו צרף ב"כ הנאשם, דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של תקיפה סתם וגרימת חבלה בנסיבות מחמירות והותיר על כנו עונש של 28 חודשי מאסר. במקרה זה ריסס הנאשם את המתלונן בגז פלפל ודקר אותו באמצעות חפץ חד שש דקירות צידו השמאלי של פלג גופו העליון. במקרה זה לנאשם הייתה הרשעה אחת קודמת ושירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית.

בת"פ (מחוז-חי') 30051-10-20 מדינת ישראל נ' ג'בארין (פורסם בנבו, 9.12.2021), אותו צרף ב"כ הנאשם, גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירה של גרימת חבלה בנסיבות מחמירות עונש של 15 חודשי מאסר. במקרה זה בעקבות ויכוח בין הנאשם למתלונן ולאחר חילופי מהלומות לאחר שהמתלונן הניף חפץ קשיח לעבר הנאשם, דקר הנאשם את המתלונן באמצעות חפץ חד בידו, בחזה באזור הצלעות התחתונות ובמרכז גבו התחתון. בהמשך התפתח האירוע לקטטה במסגרתה נחבל הנאשם. בית המשפט נתן משקל לתסקיר החיובי בעניינו של הנאשם ולהסכם הסולחה במסגרתו שולם למתלונן סכום של 50,000 ₪. ערעור שהגיש הנאשם לבית המשפט העליון תלוי ועומד (ע"פ 431/22 סולימאן ג'בארין נ' מדינת ישראל).

15. במסגרת העונש שמצאתי להטיל על הנאשם נתתי דעתי גם להודאת הנאשם במיוחס לו, הודאה שיש בה משום לקיחת אחריות וחסכון בזמן שיפוטי; לכך שהוא נעדר עבר פלילי; לכך שזהו מאסרו הראשון ולנסיבותיו האישיות-משפחתיות המורכבות.

בעניין זה מצאתי לתת משקל גם למצבו הנפשי של הנאשם.

כאמור, הצדדים הסכימו שלמצבו הנפשי של הנאשם אין לתת משקל לצורך ביסוס טענת סייג של אי שפיות הדעת או לצורך ביסוס קיומה של נסיבה של קרבה לסייג זה. יחד עם זאת, לא ניתן לטעמי להתעלם ממצבו הנפשי של הנאשם ומהשלכת מצב זה על מידת אשמו של הנאשם ועל הקושי הייחודי של עונש מאסר על נאשם שכזה, וודאי בנסיבות בהן

התמיכה המשפחתית היא דלה כבעניינו של הנאשם.

כזכור, הנאשם תפקד באופן נורמטיבי ותורם לחברה (שירת כלוחם בחטיבת גולני) עד אשר התפרצה אצלו מחלת הסכיזופרניה. בעטייה של מחלה קשה זו, אושפז הנאשם מספר פעמים לטיפול, ואף מצא עצמו בדירת ההוסטל האמורה. על רקע מצב נפשי זה, עבר הנאשם את העבירה הקשה שעבר, לראשונה בחייו, מבלי שהיה לו סכסוך קודם עם המתלונן. מצב נפשי זה אינו פוטר הנאשם מאחריותו למעשיו, ואין אינו מביאו לקרבה לפטור זה, ואולם סבורני שיש לו השלכה כאמור גם על מידת האשם של הנאשם, וזאת כחלק מנסיבותיו האישיות (ראו סעיף 40א(8) לחוק העונשין) וגם על מידת הפגיעה של העונש בנאשם (ראו סעיף 40א(1) לחוק העונשין).

לעניין השלכת מצב נפשי קשה של נאשם (שלא נמצא במצב של סייג או קרבה לסייג) על מידת האשם וכפועל יוצא על מידת העונש שיש להטיל עליו, ראו למשל ע"פ 1727/14 מימון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 06.01.2015), פסקה 11. אמנם באותו מקרה הדברים התייחסו לעבירת אלימות אחרת, של הצתה, אך הם יפים גם לעניינו.

לצד האמור אבקש להדגיש, כי אלמלא מצב נפשי קשה זה היה מקום להטיל על הנאשם עונש חמור מזה אשר מצאתי להטיל עליו.

16. באשר לרכיב הפיצוי הרי שמצאתי לדחות טענת ב"כ הנאשם ביחס למצבו הכלכלי של הנאשם. להבדיל מקנס, בו על בית המשפט להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם לצורך קביעת גובה הקנס, בפיצוי אין מקום להתחשבות שכזו (ראו למשל ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 24.07.2006]).

17. לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 30 חודשי מאסר החל מיום המעצר.
- ב. 10 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרור הנאשם ממאסרו, שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.
- ג. 5 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרור הנאשם ממאסרו, שלא יעבור עבירת אלימות (פיזית) מסוג עוון.
- ד. פיצוי בסך 10,000 ₪ לטובת המתלונן. הפיצוי ישולם ב-25 שיעורים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.9.2022.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, י"ב אדר ב' תשפ"ב, 15 מרץ 2022, במעמד
הצדדים.
עמוד 9

